

Asia: VN/36135/2023

**Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi terveydenhuoltolain 7 a §:n, sosiaalihuoltolain ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 36 §:n muuttamisesta**

Taustatiedot lausunnonantajalta

Organisaatio tai vastaajataho

Ammattijärjestö

Kysymys viranomaisille, mikä on lausuntoa käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä?

-

Lausunnonantajan lausunto

**Onko ehdotus sosiaali- ja terveydenhuollon palveluvalikoiman periaatteista säätämisestä kannatettava?**

Kyllä

**Perustelut ja lisähuomiot esityksen kannatettavuutteen liittyen.**

Terveyttä ja hyvinvointia edistävien ja ylläpitävien hoitojen ja sairauksia ennalta ehkäisevien hoitojen lisääminen terveydenhuollon palveluvalikoimaan on erittäin hyvä asia. Silloin Täydentävät ja vaihtoehtoiset hoidot kuuluvat oleellisena osana palveluvalikoimaan. Tämä tulee lisätä lakiin ja lain perusteluihin.

Yhdenvertaisuus, ihmisarvon loukkaamattomuus ja itsemääräämisoikeus pitää tuoda laissa ja sen perusteluissa paljon selvemmin esille. Ne ovat keskeiset arvottamisperiaatteet ja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluvalikoiman määrittelyn keskeinen perusta.

**Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten taloudellisista vaikutuksista (jakso 4.2)?  
Voitte perustella näkemystänne tähän.**

Täydentävät ja vaihtoehtoiset hoidot toimivat hyvin monien toiminnallisten häiriöiden hoidossa ja niiden aiheuttamien vaivojen lievittämisessä (uniongelmat, migreeni, alaselän kivut, ärtyvän suolen

oireyhtymä jne). Siksi vaikuttaviksi havaitut täydentävät hoidot ja vaihtoehtoiset hoidot on liitettävä mukaan terveydenhuollon käytettävissä oleviin hoitomuotoihin eli terveydenhuollon palveluvalikoimaan. Toiminnallisten häiriöiden hoito terveydenhuollossa tuo selvät säästöt terveydenhuoltomenoihin. Säästöjä pitää lain perusteluissa selventää esimerkein, jos tutkimusnäyttöä on vähän. Ärtävän suolen oireyhtymä (IBS) on hyvä esimerkki. IBS:llä on huomattava vaikutus kansallisiin terveydenhoidosta aiheutuviin kuluihin.

Noin 3–5 % väestöstä, lapsista vanhuksiin, potee pitkittyneitä, toimintakykyä vaikeastikin rajoittavia häiriöitä ja oireyhtymiä, joiden syy jää epäselväksi erikoissairaanhoidon tutkimusten jälkeenkin. Toiminnallisilla häiriöillä tarkoitetaan näitä selittämättömiä oireyhtymiä tai häiriöitä. (Sosiaali- ja terveysministeriön selvitys). Tämän perusteella pitkittyneistä ja toimintakykyä vaikeastikin rajoittavista häiriöistä ja oireyhtymistä kärsii 166 000 – 276 000 ihmistä Suomessa. Häiriön syytä ei ole löydetty erikoissairaanhoidossakaan, joten he saavat vain oireenmukaista hoitoa, esimerkiksi krooniseen kipuun kipulääkkeitä. Nämä ihmiset hakeutuvat usein täydentäviin ja vaihtoehtoihin hoitoihin, jossa heidän oireitaan voidaan usein lievittää ja elämän laatua parantaa.

Markku Hillilän vuonna 2010 hyväksytyn väitöskirjan mukaan yhden ainoan toiminnallisen häiriön – ärtävän suolen oireyhtymän (IBS) – hoito maksaa vuodessa 5% vuosittaisista terveydenhuoltomenoista (avohoito + lääkkeet) eli 230 miljoonaa euroa vuoden 2009 terveydenhuoltomenojen mukaan. IBS:n esiintyvyys väestössä vaihteli 5%:n (Rooma II) ja 16%:n (Manning 2) välillä. Rooma II kriteerit täyttävillä oli vaikeammat vatsaoireet kuin Manning 2 kriteerit täyttävillä. (Hillilä). Käytettävistä kriteereistä riippuen IBS:stä kärsii noin 276.000 – 885.000 ihmistä Suomessa.

"Suorien ja epäsuorien kustannusten lisäksi IBS aiheuttaa kivusta kärsimiseen ja elämänlaadun heikkenemiseen liittyviä aineettomia lisäkuluja, joita ei voi oikein rahassa mitata." (Hillilä s. 52-53)

Täydentävät ja vaihtoehtoiset hoidot, erityisesti akupunktio, auttaa erittäin hyvin IBS:ään ja muihin toiminnallisiin häiriöihin.

Jos wc-käynnit putoavat akupunktiohoidon seurauksena kymmenestä kahteen tai yhteen aamulla ennen töihin lähtöä eikä seuraavan wc:n sijainti huoleta enää samalla tavalla, se on huomattava parannus elämänlaatuun.

Lähteet:

Hillilä Markku: Irritable bowel syndrome in the general population: epidemiology, comorbidity and societal costs. Väitöskirja. 12.3.2010. Helsingin yliopisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-10-6100-4>

Sosiaali- ja terveysministeriö: Toiminnallisten häiriöiden hoidon järjestäminen. STM:n pyytämä asiantuntijaryhmän suositus (luonnos). 12.4.2017. Sosiaali- ja terveysministeriö.  
<https://stm.fi/documents/1271139/7832492/Toiminnallisten+h%C3%A4iri%C3%B6iden+hoidon+j%C3%A4rjest%C3%A4minen+luonnos+120417.pdf/b94c6a21-dcea-4a76-9e4e-b92d629f353d/Toiminnallisten+h%C3%A4iri%C3%B6iden+hoidon+j%C3%A4rjest%C3%A4minen+luonnos+120417.pdf?t=1524467962000>

**Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten muista vaikutuksista (jakso 4.2)? Voitte perustella näkemystänne tähän.**

-

**Onko lakiehdotuksilla jotain sellaisia vaikutuksia, joita esitysluonnoksessa ei vielä ole otettu huomioon, ja jos on, niin millaisia vaikutuksia?**

-

**Kommenttinne pykälästä ja säännöskohtaisista perusteluista: Terveystieteidenhuoltolaki 7 a §**

Lain 7a § mukainen periaatteiden määrittely mahdollistaa myös täydentävien ja vaihtoehtoisten hoitojen hyödyntämisen terveydenhuollossa. Tämä on tuotava selvemmin esiin sekä lain perustelussa että itse laissa. Tutkimusnäyttöä vaikuttavuudesta on useista täydentävistä ja vaihtoehtoisista hoidoista. Niiden erityisenä etuna on, että niillä ei ole haittavaikutuksia niin kuin esim. useilla lääkehoidoilla on ja ne voisivat siten säästää tavanomaisen terveydenhuollon resursseja. Näistä syistä Täydentävät ja vaihtoehtoiset hoidot on otettava esille lain 7a § perusteluissa.

Esimerkkinä kivun hoito akupunktiolla:

Tutkijoiden mukaan akupunktio on tehokas kroonisten tuki- ja liikuntaelin-, pää- ja nivelrikkokipujen hoidossa. Tutkijoiden uusi löytö oli akupunktion keskimääräistä suurempi vaikutus ylävartalon tuki- ja liikuntaelinten kipuihin, kun vertailtiin havaintoja alaselän, nivelrikon ja päänsäryn kohdalla.

Vaikutuksena kliiniseen käytäntöön, tutkijat vahvistivat, että akupunktiolla on kliinisesti merkittävä, jatkuva vaikutus krooniseen kipuun. Akupunktion hoitovaikutukset jatkuivat ajan myötä, eikä niitä voida selittää pelkästään lumevaikutuksella / plasebo-efektillä. Akupunktioidon antaminen on järkevä vaihtoehto potilaille, joilla on kroonista kipua.

Lähde:

Vickers, Andrew J. et al. (2017). Acupuncture for Chronic Pain: Update of an Individual Patient Data Meta-Analysis. The Journal of Pain, Volume 19, Issue 5, 455 - 474.  
<https://doi.org/10.1016/j.jpain.2017.11.005>

PubMed: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5927830/>

**Kommenttinne pykälästä ja säännöskohtaisista perusteluista: Sosiaalihuoltolaki 30 a §**

-

**Kommenttinne pykälästä ja säännöskohtaisista perusteluista: Sote-järjestämislaki 36 §**

-

**Liittyykö esitysluonnoksen mukaisten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluvalikoiman periaatteiden soveltamiseen haasteita, ja jos liittyy, niin millaisia ja miten haasteita voisi mielestänne ratkaista?**

-

**Muita näkemyksiä ja täsmennysehdotuksia?**

Tietoa perinteisestä kiinalaisesta lääketieteestä, joka perusteellisen koulutuksen, näytön, vähäisten haittavaikutusten ja hoidon vaikuttavuuden perusteella pitää kuulua terveydenhuollon palveluvalikoimaan:

**KOULUTUS**

Akupunktioammattilaiset ry:n piirissä koulutus on perusteellinen 35 viikonlopun (3,5 vuotinen) koulutus (130 op johon sisältyy 30 op länsimaista lääketiedettä).

<https://akupunktioammattilaiset.fi/koulutus/peruskoulutus/koulutusvaatimukset/>

Yhdistyksessämme on jäsenenä lääkäreitä ja muuta terveydenhuoltohenkilökuntaa, jotka ovat käyneet 35 viikonlopun (3,5-vuotisen) koulutuksen.

**HOITOVIRHEET**

Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) vastauksen mukaan ilmoituksia (valvontavihjeet+yhteydenotot) akupunktiosta tuli v. 2019 vain 2 kpl ja v 2020 vain 5 kpl. KKV ei vastaa siihen, kuinka moni ilmoituksista eteni kuluttaja-asiamiehen käsittelyyn.

<https://www.luontaishoitoala.fi/kannanotot/kkv/tiedustelu-29-3-2021/>

Määrät ovat pieniä kun ottaa huomioon, että täydentäviä ja vaihtoehtoisia hoitoja käyttää vuosittain miljoona suomalaista. <https://www.luontaishoitoala.fi/tutkimus/luontaishoitojen-kaytto/ess/>

**TUTKIMUSNÄYTTÖ**

Perinteisen kiinalaisen lääketieteen hoitomuodoista, mutta erityisesti Akupunktiosta on runsaasti tutkimusnäyttöä. Tässä muutamia arvostettuja tietokantoja. Kaikki alla oleva löytyy Akupunktioammattilaiset ry:n verkkosivulta: <https://akupunktioammattilaiset.fi/tutkimus/>

Cochrane Is an international network with headquarters in the UK, a registered not-for-profit organization, and a member of the UK National Council for Voluntary Organizations.  
<https://akupunktioammattilaiset.fi/tutkimus/cochrane/>

-- Meta-analyysejä akupunktion ("acupuncture") vaikuttavuudesta erilaisiin vaivoihin ja tauteihin  
151 kpl 16.2.2025 (148 kpl 26.11.2023, 136 kpl 29.6.2020)

NCCIH (National Center for Complementary and Integrative Health), NIH (National Institutes of Health), U.S. Department of Health & Human Services.  
<https://akupunktioammattilaiset.fi/tutkimus/nccih/>

-- Understanding Acupuncture (Health and Wellness Information)

PubMed National Center for Biotechnology Information, National Library of Medicine, NIH (National Institutes of Health), U.S. Department of Health & Human Services.  
<https://akupunktioammattilaiset.fi/tutkimus/pubmed/>

-- Tutkimuksia hakusanalla "acupuncture" 47525 kpl 13.2.2025 (43122 kpl 26.11.2023; 32744 kpl 29.6.2020).

-- Systemaattisia kokonaisarvioita, joissa akupunktio ("acupuncture") on mukana 2965 kpl 13.2.2025 (2451 kpl 26.11.2023; 1413 kpl 29.6.2020).

WHO (World Health Organization, Maailman Terveysjärjestö)  
<https://akupunktioammattilaiset.fi/tutkimus/who/>

-- Maailman terveysjärjestön (WHO) akupunktiota käsittelevään meta-analyysiin otettiin mukaan kaikki vuoteen 1998 mennessä julkaistut tiukat kriteerit täyttävät akupunktiotutkimukset (yli 250 kpl). Tulokset julkaistiin vuonna 2002 WHO:n raporttina: "Acupuncture: Review and Analysis of Reports on Controlled Clinical Trials".

-- Raportin luvussa 2 on katsaus analysoituihin tutkimuksiin. Yhteenvetona kivun hoidosta todetaan, että akupunktio toimii paremmin kuin placebo useimmissa kiputiloissa ja että sen tehokkuusaste kroonisen kivun hoidossa on verrattavissa morfiiniin.

KUINKA MONI ON SAANUT APUA

## Tutkimustuloksia

Vuolanto, P., Kemppainen, L., Kemppainen, T., & Nurmi, J. (2020). Täydentävien ja vaihtoehtoisten (CAM) hoitojen käyttö Suomessa. Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti, 57(1).  
<https://doi.org/10.23990/sa.80288>

-- Tutkimus perustuu vuonna 2008 ja 2018 Taloustutkimuksen keräämien kyselyiden tilastolliseen analyysiin.

-- "Käytetyimmät hoitomuodot olivat suun kautta otettavat tuotteet ... Muita yleisesti käytettyjä hoitomuotoja olivat rukous, akupunktio ja kiropraktiikka." (s. 53)

-- Hoitomuodosta riippuen 54 – 86 % koki saaneensa apua (Taulukko 1 s. 48)

-- " – – kiropraktiikkaa ja perinteistä kiinalaista lääketiedettä käyttäneistä noin 90% raportoi saaneensa apua hoidoista." (s. 51)

-- "CAM-hoitojen ja valtavirtalääketieteen käyttö eivät olleet tilastollisesti merkitsevästi yhteydessä toisiinsa eli CAM-hoidot eivät vähentäneet valtavirtalääketieteen käyttöä." (1 s. 53)

Westman Ilkka  
Akupunktioammattilaiset ry